

356.33(73)

ORGANIZACE ZDRAVOTNICKÉ SLUŽBY V OZBROJENÝCH SILÁCH USA

Pplk. MUDr. Tomáš BRABEC
Interní oddělení vojenské nemocnice, Brno
(náčelník: pplk. MUDr. Emanuel Vychodil)

Ozbrojené síly USA představují v současné geopolitické situaci nejmohutnější armádu se špičkovým technickým vybavením. Zdravotnická služba jako součást těchto ozbrojených sil odpovídá proto svoji silou a technickými možnostmi tomuto stavu. Dokáže efektivně podporovat ozbrojené složky jak v míru, tak při nasazení do bojových operací. Tento úkol není snadný, představíme-li si, že se jedná o zabezpečení asi 1,8 milionu lidí v aktivní službě.

Následující článek seznamuje čtenáře se strukturou a organizací zdravotnického zabezpečení ozbrojených sil USA. Pod Ministerstvo obrany USA patří tři služby:

U.S. Army - Armáda Spojených států

U.S. Navy - Válečné námořnictvo Spojených států

U.S. Air Force - Vojenské letectvo Spojených států

U.S. Marine - Námořní pěchota Spojených států - je součástí námořnictva, i když se těší poměrně velké autonomii. Tyto tři služby mají svá vlastní velitelství zdravotnické služby se zcela samostatnou velitelskou působností a samostatným rozpočtem. V současném období značných finančních restrikcí a rušení vojenských základů dochází k jejich stále těsnější spolupráci. Týká se to především školení a výcviku zdravotnického personálu, výzkumu a společného informačního systému zdravotnických služeb. Ozbrojené síly jsou plně profesionální. Všechna místa jsou obsazována dobrovolníky, kteří se hlásí v odvodních střediscích. Zde se mohou ucházet o poddůstojnické nebo důstojnické místo. Záleží na profesi, dosaženém vzdělání a potřebách ozbrojených sil. V působnosti zdravotnických služeb je poměr asi 10 uchazečů na jedno volné místo. Opět je potřeba přihlídnout k profesi, u sester je tento poměr mnohem příznivější.

Dále bude popsáno zdravotnické zabezpečení Armády USA, která představuje složku pozemního vojska ozbrojených sil USA. Úkolem a výstavbou je nej-

blíže našemu chápání armády, a může proto nejlépe sloužit jako příklad.

V působnosti zdravotnické služby Armády USA pracuje v současné době 45,7 % civilních pracovníků, 20,7 % poddůstojníků a 33,6 % důstojníků. Vojáci tvoří v rámci zdravotnické služby několik sborů podle odbornosti:

MEDICAL CORPS tvoří lékaři, DENTAL CORPS tvoří stomatologové, NURSE CORPS tvoří sestry všech odborností, MEDICAL SERVICE CORPS tvoří farmaceuti a nezdravotničtí pracovníci zabezpečující chod zdravotnických zařízení (logistika, zabezpečení zdravotnickým materiálem a technikou, administrativa, štábní funkce, informatika, ale i piloti evakuačních vrtulníků), MEDICAL SPECIALIST CORPS tvoří zdravotničtí pracovníci speciálního zaměření (rehabilitační pracovníci, RTG technici, dietní sestry, pracovníci laboratorí), VETERINARY CORPS jsou poslední skupinou patřící pod zdravotnickou službu, její součástí jsou veterinární lékaři a ostatní veterinární pracovníci.

V zařízeních zdravotnické služby Armády USA je denně hospitalizováno 4900 pacientů, ošetřeno 43 000 ambulantních pacientů, provedeno 970 příjmů do lůžkových zařízení, 43 000 RTG vyšetření, 583 000 laboratorních vyšetření a narodí se 84 dětí.

Zdravotnické zabezpečení Armády USA lze v zásadě rozdělit do dvou paralelně působících systémů:

A: Zdravotnické zabezpečení jednotek (Unit Medical support)

B: Zdravotnické zabezpečení oblasti (Area Medical support)

Systém A:

Odpovídá asi našemu chápání zdravotnického zabezpečení jednotek nasazených do bojových operací. Kvantifikace personálu a vybavení je dána v tzv. Table

of Organization and Equipment (TO&E). Tyto tabulky lze volně přirovnat našim tabulkám válečných počtů. Zdravotnické jednotky spadající pod TO&E jsou v době míru většinou přidružené k stálým vojenským zdravotnickým zařízením na jednotlivých základnách. Zdravotnický personál těchto jednotek pracuje na odděleních dle odbornosti. U TO&E jednotek je pouze štáb, který odpovídá za pohotovost, výcvik a materiál. V Evropě, Pacifiku, Africe a Blízkém východě rozvinuté jednotky TO&E plní funkci stálých zdravotnických zařízení a jsou materiálně a personálně zcela samostatné.

Systém B:

Zdravotnické zabezpečení oblasti je určeno v tzv. Table of Distribution and Allowances (TDA). Tyto tabulky určují rozsah zdravotnické pomoci a materiální zabezpečení stálých zdravotnických zařízení, která poskytují zdravotnické služby v míru na teritoriu USA.

Za poskytování zdravotnické služby na kontinentálním území USA, Panamě, Puerto Ricu, Aljašce a Havaji je odpovědné Velitelství zdravotnické služby Armády USA se sídlem ve Fort Sam Houstonu. U vojsk v Evropě, Pacifiku, Severní Africe a na Blízkém východě jsou velitelství zdravotnické služby součástí velitelství těchto vojsk.

Velitelství zdravotnické služby ve Fort Sam Houstonu má dvě hlavní úlohy:

1. Řídit zabezpečení léčebné a preventivní péče pro Armádu USA v kontinentální části USA a v oblastech výše uvedených.

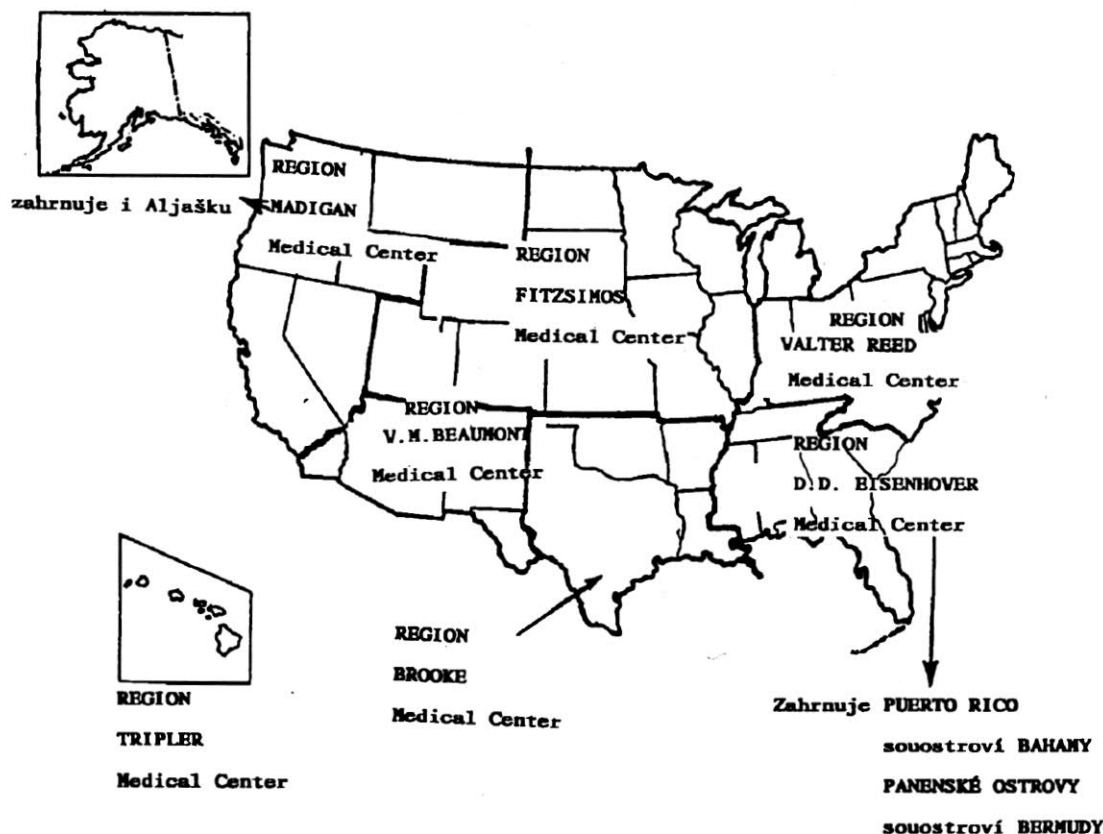
2. Zabezpečovat profesionální vzdělávání a odbornou přípravu příslušníků zdravotnické služby.

Velitelem zdravotnické služby je většinou dvou nebo tříhvězdičkový generál.

Velitelství zdravotnické služby Armády USA nese odpovědnost za následující oblasti: mobilizační pohotovost, veterinární služba, profesionální zdravotnické vzdělávání, vytváření zdravotnické doktríny, informační systémy a systém patientské administrace.

Organizace řízení zdravotnické služby je založena na principu rozdělení kontinentální části USA a výše uvedených oblastí na 7 regionů, které jsou dále děleny na menší oblasti. Velitel zdravotnické služby určí do každého regionu regionálního koordinátora. Většinou je jím velitel ústřední vojenské nemocnice regionu - Medical Center (MEDCEN).

Rozdělení regionů mezi jednotlivé ústřední nemocnice ukazuje obr. 1. Východní část USA zabezpečují WALTER REED Medical Center a D. D. EISENHOWER Medical Center. Středozápad USA zabezpečuje FITZSIMONS Medical Center, jihozápad BROOKE Medical Center a W. M. BEAUMONT Medical Center. Západní část USA, včetně Aljašky, zabezpečuje MADIGAN Medical Center. Nejmenší region zabezpečuje TRIPLER Medical Center. Je to oblast souostroví Havaj. Zvláštní postavení má WOMACK Medical Center - tato ústřední vojenská nemocnice nemá jednoznačně přidělený region. Její existenci si však vyžádala velká hustota vojenských základů na východním pobřeží USA.

Obr. 1 Rozdělení zdravotnických regionů na území USA

Regionální koordinátor má tyto základní úkoly:

1. Odpovídá za kvalitu zdravotnické péče v regionu, včetně transportu nemocných.
2. Odpovídá za celkovou činnost všech podřízených zdravotnických zařízení.
3. Účastní se profesionálního vzdělávání, konzultací a zavádění nových zdravotnických programů.
4. Koordinuje profesní spolupráci s místními civilními zdravotnickými zařízeními.

V jednotlivých oblastech spadajících pod region jsou menší vojenské nemocnice nazývané **Medical Department Activities (MEDDACs)**. Velitelé MEDDACs jsou podřízeni ústřední vojenské nemocnici regionu (MEDCEN).

V předchozím textu jsou popsány dva ze šesti základních organizačních prvků velitelství zdravotnické služby Armády USA. Byly to: ústřední vojenské nemocnice regionu a oblastní vojenské nemocnice. V následující části budou popsány zbylé čtyři.

Třetím organizačním prvkem jsou stomatologické kliniky - **Dental Activities (DENTAC)**. Pracují zcela samostatně, nepodléhají regionálnímu koordinátorovi, ale přímo zástupci velitele zdravotnické služby. Hlavním úkolem je stomatologická péče v příslušné oblasti. Stomatologické kliniky mohou mít na menších vojenských instalacích satelitní stomatologické ambulance. Čtvrtým organizačním prvkem jsou Oblastní stomatologické laboratoře - **Area Dental Laboratories**, které představují centralizovanou protetickou službu, v současné době pracují tři.

Pátým organizačním prvkem je **Academy of Health Sciences U.S. Army** - Akademie zdravotnických věd Armády USA, která má sídlo také ve Fort Sam Houstonu. Velitel této akademie je současně zástupcem velitele zdravotnické služby Armády USA.

Akademie vychovává a poskytuje základní i zdokonalovací školení všem příslušníkům zdravotnické služby Armády USA. V některých kurzech se zde školí i příslušníci zdravotnické služby námořní pěchoty, námořnictva a letectva. Ročně akademii ukončí kolem 30 000 absolventů v různých kurzech trvajících od několika dnů až do více než jednoho roku. Hlavním úkolem akademie je profesionální výchova a výcvik příslušníků zdravotnické služby Armády USA. Na půdě

akademie ovšem vzniká také koncepce, doktrína a materiální požadavky zdravotnické služby Armády USA. V tomto ohledu využívá velitelství zdravotnické služby akademii jako expertní pracoviště.

Šestá a tedy posledním organizačním prvkem je Agentura pro životní prostředí a hygienu Armády USA - **U.S. Army Environmental Hygiene Agency**. Tato instituce sídlí v Aberdeen Proving Ground. Jejím hlavním úkolem je podporovat zdravotnické programy armády a ostatních federálních agentur. Provádí konzultace, podpůrný servis a odbornou přípravu pro zdravotnickou službu. Shromažďuje, vyhodnocuje a rozšiřuje informace o stavu životního prostředí, o vlivu životního a pracovního prostředí na zdravotní stav. Aktivně se účastní epidemiologických šetření a boje proti přenosným nemocem na celé planetě.

Zvláštním okruhem činnosti zdravotnické služby Armády USA je polní problematika. Jejím hlavním úkolem je řešení patientských administrativních systémů (příjem a třídění raněných, jejich evidence a automatizace této činnosti) a monitorování klinických vyšetřovacích programů a technologií vhodných pro využití v poli a jejich vliv na doktrínu zdravotnického zabezpečení.

Článek stručně pojednává o zdravotnickém zabezpečení ozbrojených sil USA. Z důvodů uvedených na počátku je zaměřen na zdravotnickou službu Armády USA, tedy složku pozemního vojska. Přesné popsání struktury poskytování zdravotnických služeb v míru a v ozbrojeném konfliktu však vyžaduje větší prostor, který mohou pokrýt články zaměřené specificky k jednotlivým oblastem.

Souhrn

Autor podává stručný přehled o struktuře a organizaci vojenské zdravotnické služby Armády USA a stručně charakterizuje úkoly a organizaci zdravotnické služby pozemního vojska ozbrojených sil USA.